

.....

SPRÁVA O STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY V ROKU 2018

Rozšírené hodnotenie kvality a starostlivosti

MINISTERSTVO
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

SLOVENSKÁ
AGENTÚRA
ŽIVOTNÉHO
PROSTREDIA

ODPADY

KLÚČOVÉ OTÁZKY A KLÚČOVÉ ZISTENIA

Dochádza k znižovaniu produkcie odpadov?

V porovnaní s rokom 2017 predstavuje medziročný nárast vzniku odpadov v roku 2018 takmer 10 %. V roku 2018 vzniklo v SR 2 325 178 ton komunálnych odpadov, čo predstavuje 427 kg komunálneho odpadu na obyvateľa. V porovnaní s krajinami EÚ je produkcia komunálneho odpadu na obyvateľa nízka a je pod priemernou úrovňou EÚ-27.

Produkcia komunálneho odpadu od roku 2005 vzrástla o 49,2 %.

Klesá podiel odpadov zneškodňovaných skládkovaním?

Dlhodobo pretrváva negatívny vysoký podiel skládkovania odpadov na celkovom nakladaní s odpadmi (24,8 % u odpadov celkom a 53,8 % u komunálnych odpadov).

Plní SR záväzné limity vyplývajúce pre problematiku odpadov z medzinárodných predpisov?

Hlavné ciele v komunálnej sfére sa zatiaľ nedarí plniť. Na nízkej úrovni je recyklácia komunálnych odpadov a cieľ zvýšiť recykláciu komunálnych odpadov na 50 % do roku 2020 sa nepodarí naplniť. Ako neuspokojivú možnosť hodnotiť aj oblasť triedeného zberu a zhodnocovania biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov.

V roku 2018 bolo zozbieraných 5,76 kg/obyvateľa odpadov z elektrických a elektronických zariadení. SR splnila v roku 2018 cieľ zberu elektroodpadov, ktorý je určený v prílohe č. 3 zákona o odpadoch, a cieľ stanovený príslušnou smernicou ES bol splnený.

SR splnila v roku 2018 limity miery zhodnocovania a miery recyklácie jednotlivých kategórií elektroodpadov, ktoré sú určené podľa prílohy č. 3 zákona o odpadoch.

Podiel opätovného použitia častí starých vozidiel a recyklácie starých vozidiel v zmysle príslušnej smernice ES SR dosiahla a splnila tak predpísaný limit. Miera opätovného použitia a zhodnocovania starých vozidiel bola dosiahnutá v roku 2018 na úroveň 96,75 %.

Úspešne napreduje aj zhodnocovanie odpadových pneumatík, stanovený cieľ sa v súčasnosti plní.

V roku 2018 bolo vyzbieraných 813,03 ton použitých prenosných batérií a akumulátorov, čo predstavuje 57,66 % podiel zberu. SR tak limit stanovený príslušnou smernicou ES splnila.

Zvyšuje sa podiel využitia odpadov z obalov?

Z celkového množstva vzniknutých odpadov z obalov bolo v roku 2017 recykláciou využitých viac ako 65,68 % a zhodnocovaných vrátane materiálového zhodnocovania bolo takmer 68,57 % z celkového množstva odpadov z obalov. Pre jednotlivé odpady z obalov je miera zhodnotenia a recyklácie rastúca.

VZNIK A NAKLADANIE S ODPADMI

Celkový vznik a nakladanie s odpadmi

Hlavným cieľom odpadového hospodárstva SR do roku 2020 je minimalizácia negatívnych účinkov vzniku a nakladania s odpadmi na zdravie ľudí a životné prostredie. Pre dosiahnutie stanovených cieľov bude nevyhnuté zásadnejšie presadzovanie a dodržiavanie záväznej hierarchie odpadového hospodárstva za účelom zvýšenia recyklácie odpadov predovšetkým pre oblasť komunálnych odpadov a stavebných

odpadov a odpadov z demolácií v súlade s požiadavkami rámcovej smernice 2008/98/ES o odpade. Veľkou výzvou odpadového hospodárstva v SR je zastaviť nárast vzniku odpadov a hlavne znížiť vysoký podiel skládkovania odpadov. V SR vzniklo v roku 2018 spolu **13 478 036 ton** odpadov. V porovnaní s rokom 2017 predstavuje medziročný nárast celkového vzniku odpadov v roku 2018 takmer 10 %.

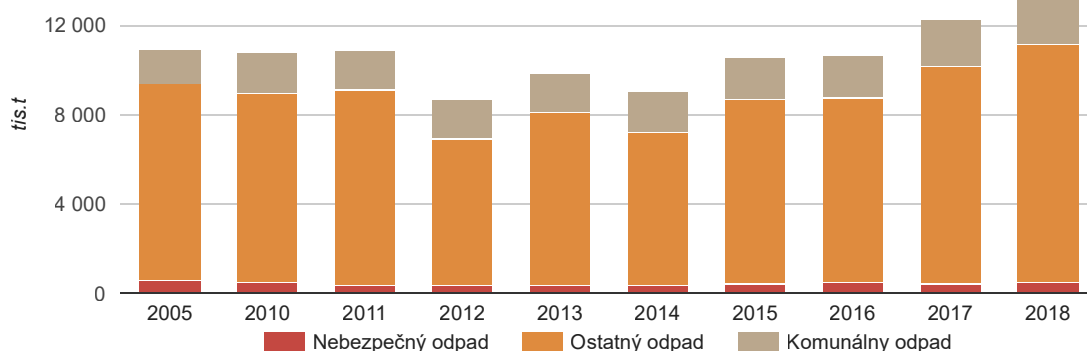
Tabuľka 037 I Bilancia vzniku odpadov 2018 (t)

Kategória odpadu	Množstvo
Nebezpečný odpad (NO)	512 470
Ostatný odpad (O)	10 640 388
Komunálny odpad (KO)	2 325 178
Spolu	13 478 036

Zdroj: MŽP SR

Pozn.: V KO sú zastúpené obe kategórie odpadu (O aj NO), jeho vyčlenenie je potrebné z dôvodu osobitného charakteru odpadu a režimu, ktorý sa na KO vzťahuje.

Graf 130 I Vývoj vzniku odpadov

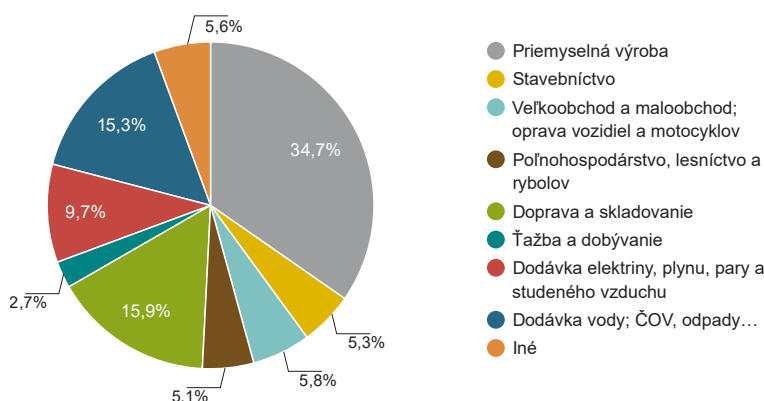
Zdroj: MŽP SR, ŠÚ SR

Poznámka: V KO sú zastúpené obe kategórie odpadu (O aj NO), jeho vyčlenenie je potrebné z dôvodu osobitného charakteru odpadu a režimu, ktorý sa na KO vzťahuje.

V produkcii odpadov podľa klasifikácie ekonomických činností SK NACE je najväčším producentom odpadov priemyselná výroba (hlavne ostatný odpad), ktorá sa na celkovej

produkcií odpadov podieľa 34,7 %, za ňou nasleduje doprava a skladovanie s 15,9 % podielom.

Graf 131 I Vznik odpadov podľa NACE (2018)

Zdroj: MŽP SR

Dominantnou činnosťou zhodnotenia je s 27,6 % podielom z celkového množstva vzniknutých odpadov **materiálové zhodnotenie**. Aj naďalej ostáva problém vysoký podiel **skládkovania** odpadov – až 24,8 % z celkového množstva

vzniknutých odpadov. V roku 2018 bolo prevádzkovaných 111 skládok odpadov a 19 spaľovní a zariadení na spoluspaľovanie odpadov, z toho 2 na komunálny odpad.

Tabuľka 038 I Nakladanie s odpadmi vrátane KO (2018) (t)

Spôsob nakladania	
Skládkovanie	3 344 077
Spálenie bez energetického využitia	40 857
Iné zneškodnenie	321 294
Spálenie s energetickým využitím	569 321
Materiálové zhodnotenie (recyklácia)	3 721 477
Iné zhodnotenie	1 526 576
Iné nakladanie	3 954 434
Spolu	13 478 036

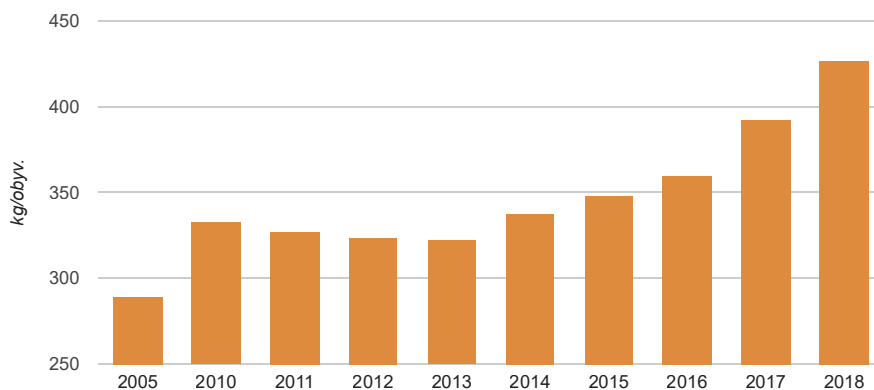
Zdroj: MŽP SR

Komunálny odpad

V roku 2018 vzniklo v SR takmer **2 325 178** ton komunálnych odpadov, čo predstavuje **427 kg KO na obyvateľa**. V porovnaní s rokom 2017 to predstavuje nárast o 34 kg KO na obyvateľa. Najväčšia produkcia KO na obyvateľa bola dosiahnu-

tá v Trnavskom kraji (555,8 kg/obyv.), čo je priamo úmerné ekonomickej sile regiónu. Najmenšia produkcia KO na obyvateľa bola zaznamenaná v Košickom kraji (328,8 kg/obyv.). Produkcia KO od roku 2005 vzrástla o 49,2 %.

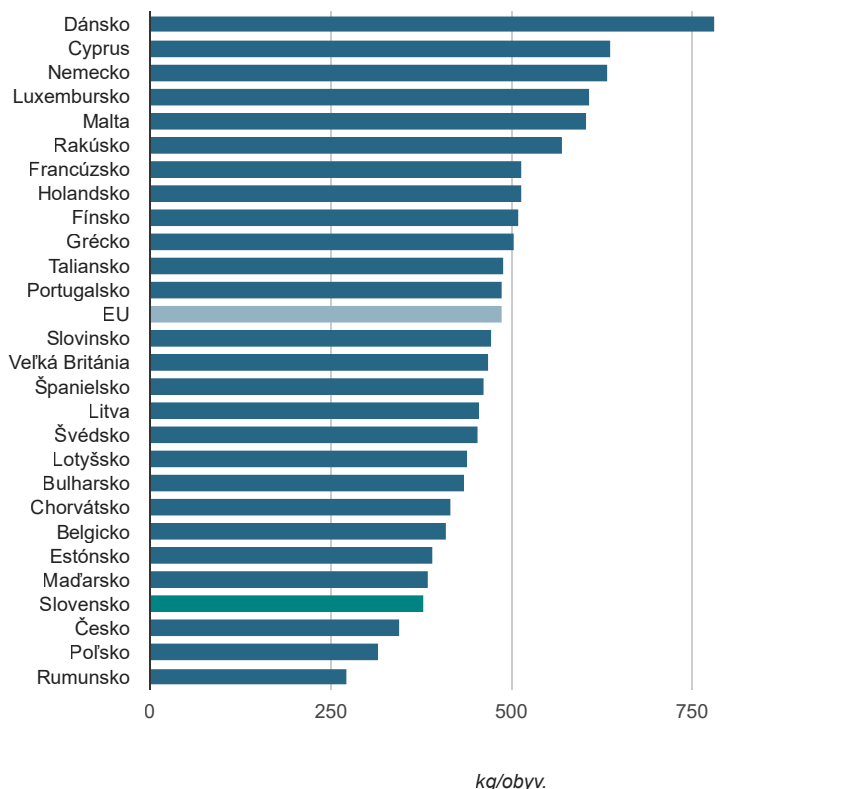
Graf 132 I Vývoj v množstve komunálnych odpadov na obyvateľa

Zdroj: ŠÚ SR

V celoeurópskom porovnaní patrí SR medzi krajiny s najnižšou produkciou KO.

Graf 133 I Medzinárodné porovnanie vzniku komunálneho odpadu (2017)

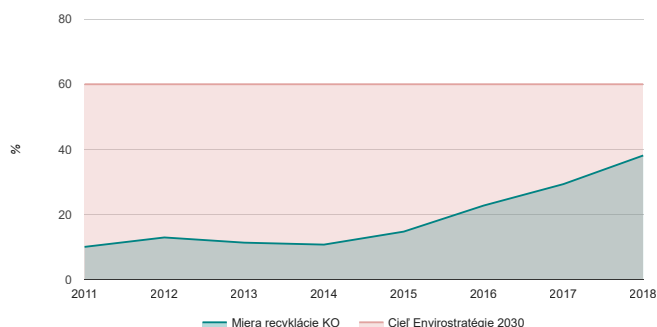

Zdroj: Eurostat

Dominantnou činnosťou nakladania s KO bolo skládkovanie odpadov. Podiel skládkovaných komunálnych odpadov na celkovom nakladaní bol 53,8 %, čo predstavuje medziročný pokles o 7 %. **Recyklácia** komunálnych odpadov dosiahla v roku 2018 úroveň 38,1 %.

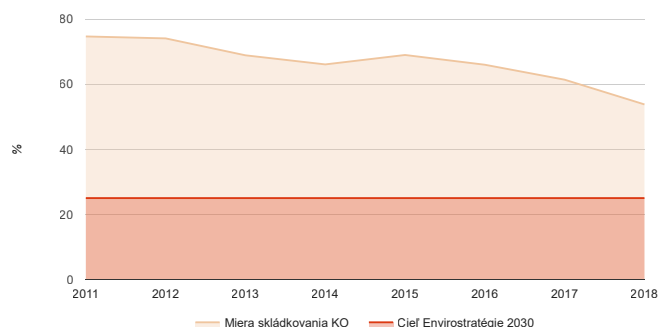
Cieľom **Envirostratégie 2030** je do roku 2030 zvýšiť mieru recyklácie komunálneho odpadu, vrátane jeho prípravy na opätovné použitie, na 60 % a do roku 2035 znížiť mieru jeho skládkovania na menej ako 25 %.

Graf 134 | Vývoj miery recyklácie komunálneho odpadu

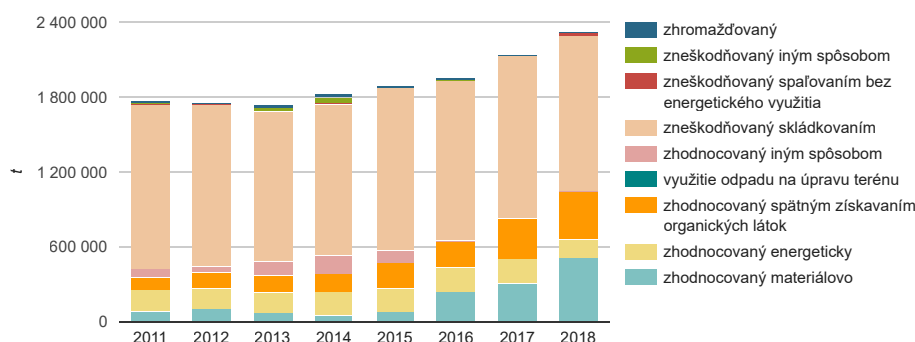
Zdroj: ŠÚ SR

Graf 135 | Vývoj miery skládkovania komunálneho odpadu

Zdroj: ŠÚ SR

Graf 136 | Vývoj množstva komunálneho odpadu podľa spôsobu nakladania

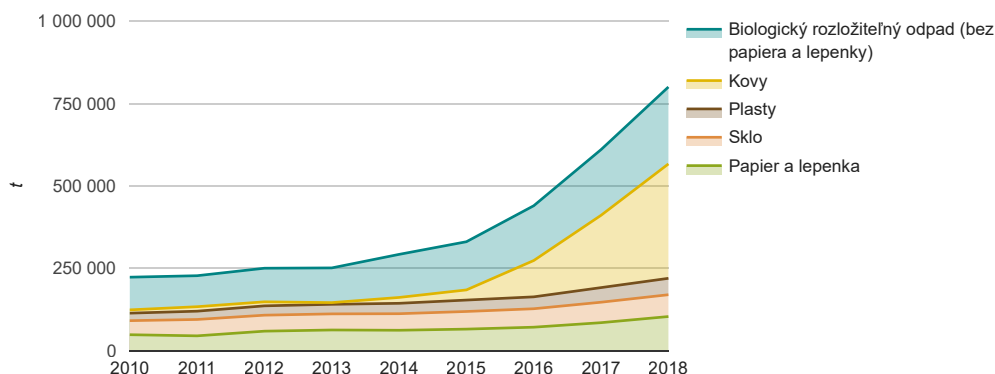
Zdroj: ŠÚ SR

V súčasnosti platí v SR povinnosť pre obec zaviesť a zabezpečiť vykonávanie triedeného zberu pre **triedený zber „klasických zložiek“** KO, t. j. papier a lepenka, sklo, plasty, kovy a biologicky rozložiteľné komunálne odpady (BRKO) okrem tých, ktorých pôvodcom je prevádzkovateľ kuchyne. Triedený zber KO je hodnotený **ako nedostatočný** a v zmysle požiadaviek rámcovej smernice o odpade v súvislosti s cieľom dosiahnuť **úroveň recyklácie KO 50 %** je potrebné účinnosť zberu zvýšiť, pričom je potrebné zabezpečiť aj zber

biologicky rozložiteľného kuchynského odpadu, jedlého oleja a tukov, dreva, elektroodpadu použitých batérií a akumulátorov, textilu a šatstva.

Z dlhodobého sledovania triedeného zberu KO možno pozorovať **mierne stúpajúci trend množstva vytriedených zložiek KO**, z hľadiska záväzkov SR v oblasti prípravy na opätovné použitie a recykláciu odpadu však bude potrebné triedený zber výraznejšie zintenzívniť.

Graf 137 | Vývoj triedeného zberu zložiek komunálnych odpadov

Zdroj: MŽP SR, ŠÚ SR

Podobne ako pri ostatných triedených zložkách KO bude potrebné efektívnosť triedeného zberu komunálnych bioodpadov výrazne zintenzifikovať za účelom dosiahnutia cieľov v oblasti

znižovania množstva bioodpadov (BRKO) zneškodňovaných skládkovaním.

Tabuľka 039 I Vytriedený biologicky rozložiteľný komunálny odpad (okrem papiera a lepenky) (2018) (t)

Kód odpadu	Druh odpadu	Množstvo BRKO
200108	Biologicky rozložiteľný kuchynský a reštauračný odpad	19 345
200125	Jedlé oleje a tuky	334
200138	Drevo iné ako uvedené v 200137	13 382
200201	Biologicky rozložiteľný odpad	199 970
200302	Odpad z trhovísk	578

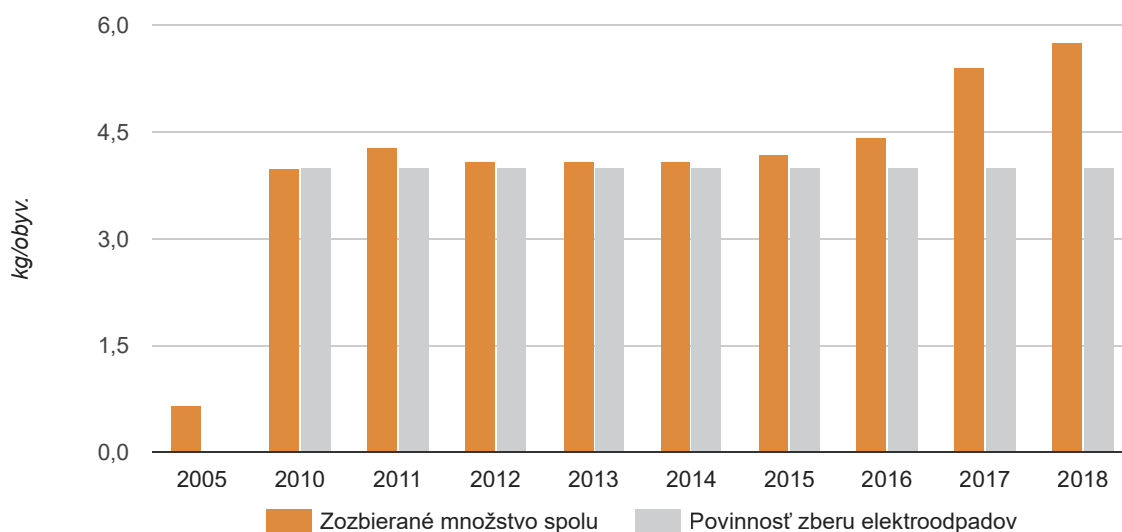
Zdroj: MŽP SR, ŠÚ SR

Elektroodpady

Výrobcovia elektrozariadení majú povinnosť plniť limity zberu, zhodnocovania, resp. recyklácie a opätovného použitia elektroodpadu pre 10 kategórií. Z pohľadu plnenia cieľov stanovených v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2012/19/EÚ o odpade z elektrických a elektronických za-

riadení (OEEZ) MŽP SR od roku 2016 sleduje a vyhodnocuje plnenie cieľa zberu ako minimálny hmotnostný podiel zberu z priemernej hmotnosti elektrozariadení uvedených na trh v SR v predchádzajúcich troch rokoch.

Graf 138 I Vývoj v zozbieranom množstve elektroodpadov z domácností

Zdroj: MŽP SR

Poznámka: Od roku 2010 stanovený cieľ plnenia zberu 4kg/obyv.

V roku 2018 výrobcovia zabezpečili zber **elektroodpadov** v celkovom množstve 31 032 631 kg, čo predstavuje 5,76 kg/obyv. Ciele pre zhodnocovanie a recykláciu elek-

troodpadov boli od roku 2005 splnené pre všetky jednotlivé kategórie elektroodpadov.

Tabuľka 040 I Plnenie miery zhodnocovania a recyklačnej efektivity elektroodpadov (2018)

Elektrozariadenia	Zhodnotenie		Cieľ	Recyklácia a opätovné použitie		Cieľ
Kategória	(kg)	(%)	(%)	(kg)	(%)	(%)
1. Veľké domáce spotrebiče	14 161 505	89,94	85	14 108 649	89,60	80
2. Malé domáce spotrebiče	2 215 895	90,83	75	2 184 120	89,53	55
3. Informačné technológie a telekomunikačné zariadenia	4 489 658	92,26	80	4 465 724	91,77	70
4. Spotrebná elektronika	4 406 469	93,00	80	4 367 801	92,18	70
5. Osvetľovacie zariadenia	1 427 629	91,12	75	1 421 213	90,71	55
6. Elektrické a elektronické nástroje (s výnimkou veľkých stacionárnych priemyselných nástrojov)	1 416 193	90,46	75	1 395 490	89,14	55
7. Hračky, zariadenia určené na športové a rekreačné účely	192 070	90,67	75	186 685	88,13	55
8. Zdravotnícke prístroje (s výnimkou všetkých implantovaných a infikovaných výrobkov)	77 606	90,87	75	77 453	90,69	55
9. Prístroje na monitorovanie a kontrolu	148 972	90,85	75	148 766	90,72	55
10. Predajné automaty	178 122	88,48	85	178 028	88,43	80

Zdroj: MŽP SR

Staré vozidlá

V roku 2018 bolo na území SR spracovaných 39 343 kusov starých vozidiel, čo predstavuje v porovnaní s rokom 2017 nárast o 11 %.

Tabuľka 041 I Celkové opätovné použitie častí starých vozidiel, zhodnocovanie odpadov zo spracovania starých vozidiel a recyklácia, počet spracovaných starých vozidiel a celková hmotnosť spracovaných starých vozidiel (2018)

Opätovné použitie (t)	Celková recyklácia (t)	Celkové zhodnocovanie (t)	Celkové opätovné použitie a recyklácia	Limit pre opätovné použitie častí starých vozidiel a recykláciu starých vozidiel*	Celkové opätovné použitie a zhodnocovanie	Limit pre opätovné použitie častí starých vozidiel a zhodnocovanie odpadov zo spracovania starých vozidiel*
893,469	35 197,39	35 906,58	94,89 % (36 090,859 t)	85 %	96,75 % (36 800,049 t)	95 %
Počet kusov spracovaných starých vozidiel (ks)					39 343	
Celková hmotnosť spracovaných starých vozidiel (t)					38 035,638	

Zdroj: MŽP SR

* Limity činnosti k priemernej hmotnosti jedného vozidla sú od roku 2015 platné pre všetky vozidlá.

Odpadové pneumatiky

V nakladaní s odpadovými pneumatikami prevláda dlhodobé materiálové zhodnocovanie. V roku 2018 dosiahla úroveň ich materiálového zhodnotenia 89,8 %, energeticky ich bolo zhodnotených 9,15 %. Skládkovanie odpadových pneumatík

je podľa zákona o odpadoch zakázané. Cieľom pre odpadové pneumatiky je do roku 2020 dosiahnuť mieru materiálového zhodnocovania na úrovni 80 % s 15 % energetickým zhodnocovaním, čo sa v roku 2018 podarilo naplniť.

Obaly a odpady z obalov

Celkové množstvo odpadov z obalov má narastajúci charakter. Množstvo materiálovo zhodnoteného odpadu z obalov narástlo zo 45,21 % v roku 2005 na 65,68 % v roku 2017. Miera

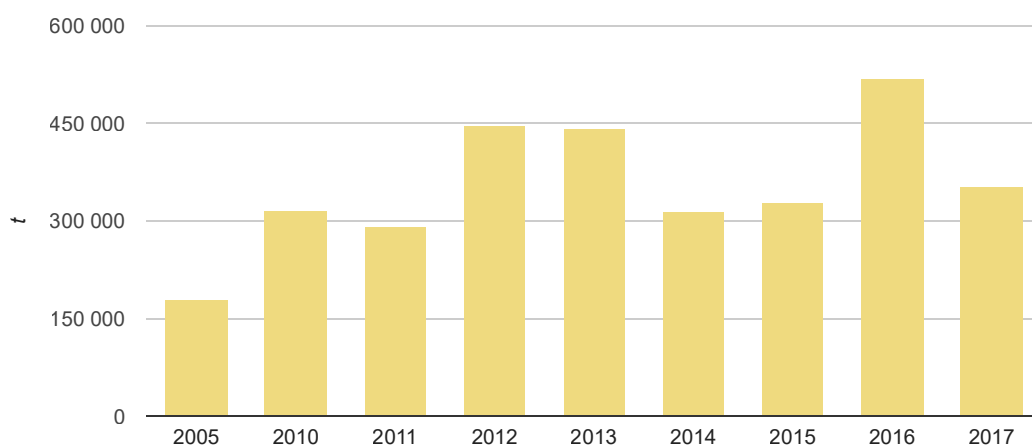
recyklácie a zhodnotenia je rastúca pre jednotlivé odpady z obalov, ciele stanovené pre rok 2017 sú plnené.

Tabuľka 042 I Vznik a nakladanie s odpadmi z obalov (2017)

Materiál	Množstvo	Podiel recyklácie	Podiel zhodnocovania
	(t)	(%)	(%)
Sklo	58 804,99	68,73	68,73
Plasty	75 621,57	52,44	60,91
Papier	165 481,69	74,16	75,32
Kovy	27 107,34	86,07	88,88
Drevo	27 618,32	47,22	48,83
Iné	208,34	8,50	20,10
Spolu	354 842,25	65,68	68,57

Zdroj: MŽP SR

Graf 139 I Vývoj vzniku odpadov z obalov

Zdroj: MŽP SR

Použité batérie a akumulátory

V roku 2018 bolo vyzbieraných 813,03 ton použitých prenosných batérií a akumulátorov, čo predstavuje zberový podiel 57,66 %.

Tabuľka 043 I Zber použitých prenosných batérií a akumulátorov (2017)

	Vyzbierané množstvo (t)	Zberový podiel (%)
Použité prenosné batérie a akumulátory	813,03	57,66

Zdroj: MŽP SR

Tabuľka 044 I Recyklačná účinnosť pre použité batérie a akumulátory

Druh	2011 (%)	2012 (%)	2013 (%)	2014 (%)	2015 (%)	2016 (%)	2017 (%)	2018 (%)	Cieľ (%)
Olovené	96	97	93	87	92	90,5	90,51	91,4	90
Ni-Cd	84	97	83	76	80	80,9	78,98	77,18	75
Ostatné	98	97	89	64	61	65,3	67,38	66	60

Zdroj: MŽP SR

CEZHRANIČNÁ PREPRAVA ODPADOV – DOVOZ, VÝVOZ A TRANZIT ODPADOV

V roku 2018 vydalo MŽP SR celkom 120 rozhodnutí na cezhraničnú prepravu odpadov, ktoré povoľovali cezhraničný pohyb odpadov v zmysle nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 1013/2006/ES o preprave odpadu (nariadenie).

Tabuľka 045 I Prehľad platnosti a počtu rozhodnutí vydaných v roku (2018)

Platnosť do roku	Dovoz (t)	Vývoz (t)	Tranzit (t)	Celkom
2018	2	2	5	9
2019	53	19	31	103
2020	1	-	-	1
2021	-	5	2	7
Spolu	56	26	38	120

Zdroj: MŽP SR

Tabuľka 046 I Celkové množstvá odpadov povolených na cezhraničný pohyb odpadov na základe povolení vydaných v roku 2018 v členení podľa jednotlivých krajín (t)

Krajina	Dovoz	Vývoz
Belgicko	15 000	1 800
Bulharsko	-	8 000
Česká republika	9 600	2 580
Holandsko	-	144,5
Maďarsko	45 020	120
Nemecko	6 150	4 366
Rakúsko	241 000	6 600
Slovinsko	19 000	-
Taliansko	84 666	-
Celkom	420 436	23 610,5

Zdroj: MŽP SR